

תוכן עניינים

מבוא.....	עמ' 3.
סקירה ספרותית	
מלחמת 13 השנים.....	עמ' 4-7.
מלחמת העולם הראשונה.....	עמ' 8-11.
דיון.....	עמ' 11-13.
סיכום.....	עמ' 14.
ביבליוגרפיה.....	עמ' 15.

מבוא

במסגרת הקורס עסקנו באירופה בכלל ובאימפריות הקיימות בפרט, כמה מהאימפריות החזקות ביותר בתולדות ההיסטוריה האנושית היוו תפקיד מרכזי ביחס לכך. האימפריות שעלו, וחלקן שירדו גרמו לשינויים פוליטיים, חברתיים, כלכליים וטריטוריאליים כך שאירופה השתנתה שינוי ניכר במהלך השנים.

העבודה מבקשת לחקור את היחסים בין גרמניה והאימפריה העות'מאנית, כמעצמות חזקות, ושאר מדינות אירופה בזמן מלחמת 13 השנים ומלחמת העולם הראשונה. שנים בהם המעצמות האירופאיות עברו תהפוכות רבות, ולכן השינויים היו רבים ביחס לאימפריות. השימוש בגרמניה כמרכז אירופאי, למול השימוש באימפריה העות'מאנית כפריפריה בגבולותיה יוצרת מערכת יחסים מעניינת לאורך השנים הללו.

בהקשר לכך ארצה לחקור ולדון ביחסים המשמעותיים האלה, יחסים אשר הובילו בסופו של דבר גם ליצירת בריתות אחרות וחזקות ועלייה של מעצמות נוספות למשחק הבינלאומי. לכן, שאלת המחקר היא כאשר מדברים במושגים של מרכז ופריפריה, אם נתייחס לאירופה כמרכז וגרמניה כמרכז, ונתייחס לאימפריה העות'מאנית בתור פריפריה לאירופה. אנו נשאל איך היחסים בין המרכז של המרכז (האזור הגרמני) והפריפריה (האימפריה העות'מאנית) השפיע על היחס בין האזור הגרמני לבין שאר אירופה, בשתי תקופות שונות, מלחמת 13 השנים (1593-1606) ומלחמת העולם הראשונה?

בחרתי לעסוק בנושא זה, מפני שעניין אותי במיוחד המעצמות החזקות האלה, כמו כן, העניין האישי-תרבותי של העבודה בתור אזרח ישראלי. גרמניה הייתה ונותרה מדינה חזקה, מדינה אשר יכולה להחזיק את אירופה. גם לאחר מלחמת העולם הראשונה תוך זמן קצר השתקמה וחזרה למלחמה נוספת. החוזק שלה מתפרס על פני שנים רבות, עוד מעצם היותה המרכז של האימפריה הרומית הגדולה. נוסף לכך, האימפריה העות'מאנית (הטורקים כיום), שהיו חלק מאימפריה בלתי מובסת נפלו לבסוף, אך השאירו מורשת במזרח התיכון, מורשת מעניינת לחקירה. הקשר הטורקי הינו קשר ישיר ועקיף למהלכים בכל המזרח התיכון ובעיקר בארץ ישראל, כלומר סימון תחילת דרכה של מדינת היהודים.

סקירה ספרותית:

על פי ברנדן סימס (2013) גרמניה תמיד הייתה נושא מרכזי בכל הקשור לאירופה, אידיאולוגיה ושליטה. החלק הדרום- מזרחי של האימפריה הרומית, שימש כחזית עיקרית וחשובה ביותר במתקפה כנגד האסלאם: הטורקים תקפו והגיעו פעמיים עד לווינה. כמו כן, גרמניה שימשה כחזית בעבור הדעות הקתוליות ופרוטסטנטים, אשר הגיעה לפסגתה במהלך 30 השנים, והמשיכו לחזק את קשריהם בזמן ואחרי השנים הללו. הוויכוחים החלו בגרמניה בין הקונסרבטיבים- אוטוקראטיים וליברליים במהלך המאה ה-19. בגרמניה נולד רעיון המרקסיזם והמפלגה הסוציאליסטית החזקה ביותר טרום מלחמת העולם הראשונה. ואכן, גם גרמניה הציגה בפני העולם את הנאציזם. כיום, האומות האירופאיות נתמכות עדיין על ידי גרמניה, כך שהשפעתה מהעולם עדיין לא תמה. למול גרמניה עמדה האימפריה העות'מאנית, אימפריה ששלטה במשך זמן רב של שטחי אירופה, אפריקה והמזרח התיכון. שיאי האימפריה הגיעו במאה ה-16, אך בסיום מאה זו האימפריה החלה להידרדר עד לנפילתה בסיום מלחמת העולם הראשונה.

מלחמת 13 השנים (1593-1606)

על פי ברנדן סימס (2013) בשנת 1453 החלה תקופה מודרנית בעבור אירופה מבחינה גאו- פוליטית. נפילת האימפריה הביזנטית במזרח, כמו גם האימפריה הבריטית והצרפתית קודם לכן, הובילו לכמה מהלכים היסטוריים. האירועים הללו השפיעו על אירופה בכלל, ועל האימפריה הרומית והגרמנית בפרט. בעקבות לחץ, הצרפתים ניסו לשלוט בחלק המערבי של גרמניה ובחלקה הפוליטי באירופה. בצד המזרחי, העות'מאניים השתמשו ביתרון הדרום- מזרחי ובמרכז אירופה, כך שבסופו של דבר הם הגיעו עד לווינה. ההתמודדות עם מאבקי הכיבוש האירופאיים נפלו לידיהם של ממלכת הבסבורג, כחלק מהאימפריה הרומית המונרכית, אשר שלטו לא רק במרכז, אלא גם בדרום וצפון- מערב אירופה. מצד אחד, החלק הספרדי והאוסטרי בממלכה היו חלק ממונרכיה אוניברסלית שתכננו, ובכך שליטה אולטימטיבית באימפריה הרומית השלמה, על ידי שאיפות אלה נקבע המצב הגאו- פוליטי באירופה ב-200 השנים הבאות. המפלה של קונסטנטינופול והמפלה של הממלכה הבריטית בצרפת יצרה שינויים בכל אירופה. במהלך 2 העשורים הבאים החלו להתפתח צורות חדשות שלטון, מהלך ישיר למהפכות העולמיות. מצד אחד, המערכת האנגלית והרפובליקה הדנית אשר שמרו על האיזון האירופאי. מצד שני, האימפריה העות'מאנית, שהיו בעלות שלטון מעורבב יותר, אולם שמרו על כוחותיהם ועוצמות המלכות. בינתיים ה"אימפריה", כלומר גרמניה, הייתה במרכז הגאו- פוליטיקה האירופאית וניסתה לשמור על המבנה שלה בכדי לעצור פלישות אפשריות ולהגדיל את העוצמה של ה"אימפריה", מניע שגרם לפריצת המלחמה הגדולה, כמו גם העימות על רקע הדתי (פרוטסטנטים למול קתולים), אולם כל אלה לא החלישו את האימפריה העות'מאנית שעדיין נמצאה בצדה המזרחי של גרמניה, מרכז אירופה.